

Złotkiewicz-Kłębukowska, Joanna

Jubileusz 80-lecia urodzin prof. dr hab. Albina Kopruckowniaka

Res Historica 30, 210-212

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

archiwalia esbeckie do prawdy historycznej. Ciekawość poznania ciemnych zakamarków tajnej policji nic nie daje poza osobistą satysfakcją. Bo cóż znaczy dla określenia pozycji historii i historyków w kraju, że jeden z profesorów ze Śląska sporządził na mnie 49 donosów do bezpieki? Ważny jest wynik. W naszym przypadku Uniwersytet ze stanu wojennego wyszedł, obroniwszy swą substancję i godność. I to ma wielkie znaczenie społeczne.

Przepraszam Państwa, że nadużyłem ich cierpliwości tymi przydługimi refleksjami o przeszłości, ale jestem historykiem i używana przez nas narracja zawsze mnie fascynowała. Jeszcze raz dziękuję za wydanie owych *Opera minora selecta*, a także uczestnikom ich prezentacji. Żałuję, że nie mogę być wśród Was.

Jubileusz 80-lecia urodzin prof. dr. hab. Albina Koprucki

W dniu 3 grudnia 2009 roku Instytut Historii UMCS uroczysto obchodził jubileusz 80-lecia urodzin Profesora dr. hab. Albina Koprucki. Trudu, a zarazem wielkiej przyjemności zorganizowania uroczystości podjęły się wspólnie Zakład Historii Powszechnej XIX wieku kierowany przez prof. dr. hab. Małgorzatę Willaume i Zakład Historii Polski XIX wieku kierowany przez prof. dr. hab. Jana Lewandowskiego.

Główna część Jubileuszu odbyła się w sali obrad Rady Wydziału Humanistycznego, a obowiązki gospodarza pełnił dziekan Wydziału prof. dr. hab. Henryk Gmiterek, który powitał licznie przybyłych na uroczystość gości. Obecni byli trzej prorektorzy UMCS – prof. dr. hab. Stanisław Chibowski, prof. dr. hab. Ryszard Szczygieł i prof. dr. hab. Stanisław Michałowski. Na uroczystości obecny był również Prezes Lubelskiego Towarzystwa Naukowego prof. dr. hab. Artur Korobowicz oraz dziekani Wydziałów Politologii i Chemii.

Sylwetkę bohatera wieczoru przedstawił prof. J. Lewandowski. Szacowny Jubilat przyszedł na świat w Wólce Zdunkówce 15 listopada 1929 roku. W roku 1951 rozpoczął studia historyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim, ale rok później został w wyniku odgórnej decyzji przeniesiony na otwierane właśnie studia historyczne na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, które ukończył w 1955 roku. W roku 1964 uzyskał stopień doktora, w 1969 roku stanowisko docenta. W 1991 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego UMCS, cztery lata później tytuł profesora zwyczajnego. W latach 1969–1975 pełnił funkcję kierownika, a później dyrektora Studium Nauk Politycznych (przekształconego w 1975 roku w Międzyuczelniany Instytut Nauk Politycznych). Stworzył tu silny ośrodek naukowo-dydaktyczny, przekształcony z czasem w Wydział Politologii UMCS. W latach 1972–1978 piastował stanowisko prorektora UMCS do spraw dydaktyki. Odegrał czołową rolę w utworzeniu na Uniwersytecie liczącego się ośrodka badań nad dziejami i współczesnością Polaków za granicą w postaci Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego, jako ośrodka dydaktycznego i wydawniczego. W latach 1976–1990 kierował ogólnopolskim interdyscyplinarnym zespołem badawczym, zajmującym się przeszłością i teraźniejszością polonijnej oświaty w Europie i na innych kontynentach.

W roku 1982 szacowny Jubilat objął funkcję kierownika Zakładu Historii Nowożytnej, którą ku wielkiemu zadowoleniu współpracowników piastował do czasu przejścia na emeryturę. Pod jego kierownictwem Zakład ten stał się najsilniejszym w Instytucie

Historii – zatrudniał pięciu samodzielnych pracowników naukowych, wypromowano tam 20 doktorów, z których 10 promotorem był profesor Koprucki.

Jednocześnie Jubilat pełnił liczne funkcje społeczne – sekretarował w dwudziestu tomach „Rocznika Lubelskiego”, był założycielem i redaktorem naczelnym „Rocznika Polonijnego”. Obecnie uczestniczy w kolegiach redakcyjnych „Zeszytów Wiejskich”, „Rocznika Białkopodlaskiego”, „Radzyńskiego Rocznika Humanistycznego”, „Wschodniego Rocznika Humanistycznego” i „Studiów Łęczyńskich”.

Spośród rozlicznych zajęć dydaktycznych Jubilata z perspektywy lat na szczególną uwagę zasługują prowadzone przez Niego seminaria. Pod kierunkiem Jubilata powstało ponad 300 prac magisterskich, licencjackich i podyplomowych. Profesor wypromował 27 doktorów – wielu spośród nich kontynuuje karierę naukową, a kilka przewodów doktorskich jest jeszcze otwartych.

Bibliografia Jubilata obejmuje ponad 400 pozycji, blisko 50 z nich powstało w ciągu ostatnich 10 lat. Prace Profesora to monografie, rozprawy, studia i artykuły, recenzje i omówienia publikacji naukowych, prace popularnonaukowe i publicystyczne. Tematyka badawcza Jubilata obejmuje dzieje rewolucji 1905 na wsi lubelskiej, dzieje społeczno-polityczne Lubelszczyzny po powstaniu styczniowym, dzieje polskiej myśli politycznej w XIX i XX wieku, dzieje oświaty i wychowania, badania nad szkolnictwem polonijnym. Jubilat jest jednym z inicjatorów i organizatorów badań nad dziejami ziemiaństwa.

Profesor Albin Koprucki dziesięciokrotnie otrzymywał indywidualne i zespołowe nagrody ministerialne. Został odznaczony Krzyżem Kawalerskim i Krzyżem Oficerskim Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, złotą odznaką Zasłużony dla Miasta Lublina. W ostatnich latach otrzymał także medal „Serce dla Serc”, „Mickiewicz–Puszkina” oraz „Zasłużony dla UMCS”.

Kończąc swoje wystąpienie, prof. J. Lewandowski powiedział:

Jubilat zasłużył na szacunek i wdzięczność nie tylko jako badacz, organizator i inspirator badań, dydaktyk i członek uczelnianych władz, ale przede wszystkim dzięki własnej osobowości. Jej cechy to nie tylko pracowitość, solidność i badawcza dociekliwość, ale prawda charakteru i uczciwość, a nade wszystko życzliwość. Pomocna, nieokazywana życzliwość, której doświadczali zarówno jego współpracownicy, podwładni czy studenci.

Po wystąpieniu prof. Lewandowskiego Jubilatowi wręczono bibliografię Jego publikacji naukowych opracowaną przez doktorów S. Wiśniewskiego, H. Bałabucha i A. Przegalińskiego. Pozycja ukazała się drukiem dzięki życzliwości dyrektora Biblioteki UMCS dr. B. Kasperka.

W imieniu JM Rektora UMCS prof. dr. hab. A. Dąbrowskiego gratulacje i najlepsze życzenia na ręce Jubilata złożył prorektor prof. dr. hab. S. Chibowski, zauważając, że brak właściwych słów, by opisać wielkie osiągnięcia i piętno, jakie swą działalnością i osobowością odcisnął na dziejach UMCS szanowny Jubilat podczas wielu lat swej pracy. Doktorant Profesora, obecny prorektor prof. dr. hab. S. Michałowski w swoim wystąpieniu podkreślał, jak wielkim i wspaniałym nauczycielem był i jest profesor Koprucki – nauczycielem, który niczego nie narzucał, ale inspirował i wspierał w realizacji planów twórczych.

Kolejny doktorant, a obecnie dziekan Wydziału Politologii prof. dr. hab. G. Janusz podkreślał ogromne zasługi Jubilata dla powstania Wydziału Politologii na UMCS,

a także wręczył Profesorowi okolicznościową tablicę pamiątkową w imieniu władz i społeczności swojego Wydziału.

Reprezentująca I Wydział Nauk Humanistycznych LTN prof. dr hab. M. Willaume podziękowała Jubilatowi za wieloletnią współpracę z Towarzystwem, licząc na dalsze owocne lata. Wspominała również z wdzięcznością czasy, gdy Profesor był kierownikiem Zakładu Historii Nowożytnej – „Profesor stwarzał w Zakładzie poczucie bezpieczeństwa, roztaczał nad nami parasol ochronny, tolerując różne nasze młodzieńcze szaleństwa, jednocześnie wspierając nasze plany badawcze, nigdy nie przeszkadzając w ich realizacji”.

W imieniu Wydziału Humanistycznego UMCS okolicznościowy adres wraz z życzeniami dalszej owocnej pracy na ręce Jubilata przekazał dziekan prof. dr hab. H. Gmiterek.

Zabierając głos, Profesor Albin Koprucki podziękował wszystkim za obecność na uroczystości, a organizatorom za jej przygotowanie. „Kierowałem się w swoim życiu i pracy zawsze zasadą *primum non nocere* – mówił wzruszony – nie przeszkadzać, a więc wspierać. Największym szczęściem dla nauczyciela są sukcesy jego uczniów. Obserwowanie ich kariery i naukowych postępów. Cieszę się, że tak wielu z nich pełni teraz zaszczytne funkcje w UMCS”. Jubilat wspominał swych mistrzów i nauczycieli, profesorów T. Mencla, J. Willaume’a i K. Myślińskiego. Podziękował również swej żonie Irenie za jej długoletnią pomoc i wsparcie zarówno w pracy zawodowej, jak i w codziennym życiu.

Pierwszą część uroczystości zamknęło odczytanie nadesłanych na ręce Jubilata listów gratulacyjnych.

Z kolei głos zabierali przyjaciele Jubilata. Jako pierwszy przemawiał prof. dr hab. W. Śladkowski. Wspominał wspólne studenckie lata i wieloletnią współpracę. Podkreślił, że ostatnie 10 lat Jubilat poświęcił na trudny i dotychczas mało opisany problem ziemianstwa polskiego w XIX i XX wieku, co zaowocowało wspaniałymi publikacjami. Podkreślał zaangażowanie Jubilata w pracę społeczną, co wynikało nie z obowiązku, ale płynęło z potrzeby serca. To charakterystyczne dla naszego pokolenia, podkreślił prof. Śladkowski, pokolenia ukształtowanego przez idee oświecenia europejskiego i polskiego pozytywizmu, z jego etosem pracy organicznej. Drogi Jubilat – mówił profesor Śladkowski – to człowiek zawsze i przede wszystkim prawy, zawsze szlachetny, uczciwy i wspierający.

Profesor dr hab. Henryk Mierziński w osobistym wystąpieniu dziękował Jubilatowi za zainspirowanie go do rozwoju kariery naukowej. Przyjaciel Profesora od czasów studenckich mgr M. Zdrojewski wspominał lata młodości i wieloletnią przyjaźń. Dyrektor Zespołu Pieśni i Tańca UMCS S. Leszczyński dziękował Profesorowi za wkład w rozwój zespołu i ogromną dla niego życzliwość. Dziękując za wsparcie Biblioteki im. Łopacińskiego w Lublinie, jej dyrektor dr Z. Bieleń przekazał na ręce Jubilata reprint monografii Lublina z XIX wieku. Profesor dr hab. J. Jachymek wspominał swe pierwsze spotkanie z młodym, 28-letnim magistrem Kopruckim, dziękując za możliwość wielokrotnego potem recenzowania prac doktorskich powstających pod kierunkiem Jubilata. Profesor dr hab. E. Olszewski wspominał wielkie zasługi Jubilata dla powstania na UMCS Wydziału Politologii.

Zamykając część oficjalną uroczystości, dziekan Wydziału jeszcze raz życzył Profesorowi w imieniu swoim i wszystkich obecnych długich lat życia i wszelkiej pomyślności, powodzenia w życiu osobistym i dalszej współpracy z Instytutem Historii. *Ad multos annos*, 100 lat kochany Panie Profesorze!

Joanna Złotkiewicz-Kłębukowska